Z2020-Z007200-007
Gabriël Metsustraat 4A 1071EA Amsterdam - CRK monumenten

Niet akkoord

Advies Commissie IIB 04 11 2020

Aanleiding
De panden aan de Gabriël Metsustraat 2-4-6, bestaande uit een bedrijfsruimte op de begane grond en bovenwoningen, worden gerenoveerd. Het complex was oorspronkelijk een stalhouderij met bovenwoningen en is in 1901 gebouwd naar ontwerp van de architect A.W. Weissman en P.H. van Niftrik. In juni 2020 is het aangewezen als gemeentelijk monument. Vergunningen afgegeven in 2016 en 2017 vormen op dit moment in juridische zin de bestaande situatie vanwege onherroepelijkheid van de vergunningen. De vergunning afgegeven in 2019 is nog niet onherroepelijk en maakt om die reden geen deel uit van bestaande toestand.
De centrale vraag is of de nu voorgestelde ingrepen acceptabele gevolgen hebben voor de monumentale waarde.

Kader
Beleidskader toetsing ingrepen en/of herstel van Monumenten 2016
Status: Gemeentelijk monument

Conclusie
De nieuwe dakopbouw, de grote openingen in de zijgevel en de zeer afwijkende architectuurstijl van de achtergevel zijn niet verenigbaar met het monumentale gevelbeeld van zowel de voorzijde als de achterzijde. Daarnaast zijn de ingrepen onvoldoende uitgewerkt en ontbreekt een cultuurhistorische verkenning. De interne wijzigingen zijn vanwege onduidelijkheid over de feitelijk bestaande situatie niet beoordeeld.

Onderbouwing
Het ensemble is van monumentale waarde vanwege de afleesbare typologie van een stalhouderij met bovenwoningen en de bewoningsgeschiedenis waarvan de joodse schrijfster Etty Hillesum een prominent onderdeel uitmaakt. Vanuit stedenbouwkundig en architectonisch oogpunt is het een bijzonder gesitueerd complex dat onderdeel is van de representatieve gevelwand aan het museumplein met hoogwaardig gedetailleerde voor- en zijgevels. Aan het interieur en aan de achtergevel zijn in de loop der jaren vele aanpassingen gedaan, Zij vertegenwoordigen weinig monumentale waarde. Uitzondering hierop is de hoofddraagconstructie inclusief de steektrappen. Deze zijn positief gewaardeerd, waardoor behoud van deze elementen het uitgangspunt is.

De commissie is positief over het voornemen de begane grond te restaureren. Het voorstel is om de gevel terug te brengen naar de situatie zoals die in 1937 was. De argumentatie voor het kiezen van juist deze tijdslaag in de geschiedenis van het complex (het complex onderging een aantal verbouwingen aan het begin van de 20e eeuw) ontbreekt. Tevens is het geen letterlijke reconstructie maar een vrije vertaling. De gevel bestond namelijk uit één glazen winkelpui in plaats van twee. De commissie ziet graag een cultuurhistorische verkenning en een heldere visie voor de restauratie van de voorgevel. Daarnaast dient een complete en overzichtelijke detailtekening te worden aangeleverd waarin oorspronkelijke uitwerking met de voorgestelde nieuwe uitwerking kan worden vergeleken. Uit de drie aangeleverde details blijken plakroeden te worden voorgesteld en aluminium lekdorpels. Dit past niet in het monumentale gevelbeeld.

Bovenstaande geldt tevens voor de ingrepen aan de zijgevel. De grote gevelopeningen met moderne puien en het creëren van buitenruimte op de 2e verdieping gaan ten koste van het oorspronkelijk bouwvolume en zijn niet verenigbaar met de monumentale waarde.

De nieuwe dakopbouw verstoort het monumentale gevelbeeld door de prominente positie en de hoogte. De hoogte en positie van de vergunde dakopbouw is het uitgangspunt en dient zorgvuldig te worden uitgewerkt.

Het ontwerp van de achtergevel is te onsamenhangend en te afwijkend. Het gaat op geen enkele manier de relatie aan met de monumentale uitstraling van het complex. Een nieuw gevelontwerp is mogelijk gezien de zeer beperkte monumentale waarde, mits het gevelbeeld past bij de architectuurstijl en een vergelijkbaar hoogwaardige uitwerkingsniveau heeft. Terzijde merkt de commissie op dat de bestaande positie van de achtergevel het uitgangspunt is.

De interne wijzigingen waren onvoldoende te beoordelen vanwege de onduidelijkheid over de bestaande situatie. Het stadsdeel heeft inmiddels bevestigd dat de vergunningen afgegeven in 2016 en 2017 onherroepelijk zijn en dat de overzichtstekening overeenkomt met de ingrepen uit de vergunningen. De commissie adviseert de vergunde ingrepen in de bestaande situatie in te tekenen zodat er een helder vertrekpunt is. Van waarde is de hoofddraagconstructie en de steektrappen en behoud is het uitgangspunt waarbij muurdoorbraken mogelijk zijn van maximaal een dubbele deurbreedte en in hoogte gelijk aan de bestaande deuren.

Terzijde vraagt de commissie aandacht voor de bijzondere bewoningsgeschiedenis van het pand. Naast de bestaande plaquette zou de nagedachtenis aan Etty Hillesum mogelijk ook op een andere wijze in het plan kunnen worden verbeeld.

Aandachtspunt
De commissie vraagt nadrukkelijk meer zorgvuldigheid en compleetheid in de aangeleverde stukken. Een omschrijving van de werkzaamheden is noodzakelijk.
In de overzichtstekening is aangegeven dat monumentenzorg akkoord is met een aantal wijzigingen. Dit is onjuist.

Z2020-Z007200-006
Gabriël Metsustraat 4A 1071EA Amsterdam - CRK welstand

Niet akkoord

Advies Commissie IIB 04 11 2020

Aanleiding
De panden aan de Gabriël Metsustraat 2-4-6, bestaande uit een bedrijfsruimte op de begane grond en bovenwoningen, worden gerenoveerd. Het complex was oorspronkelijk een stalhouderij met bovenwoningen en is in 1901 gebouwd naar ontwerp van de architect A.W. Weissman en P.H. van Niftrik. In juni 2020 is het aangewezen als gemeentelijk monument. Vergunningen afgegeven in 2016 en 2017 vormen op dit moment in juridische zin de bestaande situatie vanwege onherroepelijkheid van de vergunningen. De vergunning afgegeven in 2019 is nog niet onherroepelijk en maakt om die reden geen deel uit van bestaande toestand.
De centrale vraag is of de nu voorgestelde ingrepen acceptabele gevolgen hebben voor de monumentale waarde.

Kader
Welstandsnota: De Schoonheid van Amsterdam 2016
Ruimtelijk systeem: 19de-eeuwse Ring (3), Gedecoreerde Blokbebouwing (3B)
Gebied: Concertgebouwbuurt (0324)
Waardering: Orde 1
Welstandsniveau: Bijzonder
Monument: Ja, gemeentelijk monument

Conclusie
De nieuwe dakopbouw, de grote openingen in de zijgevel en de zeer afwijkende architectuurstijl van de achtergevel zijn niet verenigbaar met het monumentale gevelbeeld van zowel de voorzijde als de achterzijde. Daarnaast zijn de ingrepen onvoldoende uitgewerkt en ontbreekt een cultuurhistorische verkenning.

Onderbouwing
De commissie is positief over het voornemen de begane grond te restaureren. Het voorstel is om de gevel terug te brengen naar de situatie zoals die in 1937 was. De argumentatie voor het kiezen van juist deze tijdslaag in de geschiedenis van het complex (het complex onderging een aantal verbouwingen aan het begin van de 20e eeuw) ontbreekt. Tevens is het geen letterlijke reconstructie maar een vrije vertaling. De gevel bestond namelijk uit één glazen winkelpui in plaats van twee. De commissie ziet graag een cultuurhistorische verkenning en een heldere visie voor de restauratie van de voorgevel. Daarnaast dient een complete en overzichtelijke detailtekening te worden aangeleverd waarin oorspronkelijke uitwerking met de voorgestelde nieuwe uitwerking kan worden vergeleken. Uit de drie aangeleverde details blijken plakroeden te worden voorgesteld en aluminium lekdorpels. Dit past niet in het monumentale gevelbeeld.

Bovenstaande geldt tevens voor de ingrepen aan de zijgevel. De grote gevelopeningen met moderne puien en het creëren van buitenruimte op de 2e verdieping gaan ten koste van het oorspronkelijk bouwvolume en passen niet in het gevelbeeld.

De nieuwe dakopbouw verstoort het monumentale gevelbeeld door de prominente positie en de hoogte. De hoogte en positie van de vergunde dakopbouw is het uitgangspunt en dient zorgvuldig te worden uitgewerkt.

Het ontwerp van de achtergevel is te onsamenhangend en te afwijkend. Het gaat op geen enkele manier de relatie aan met de monumentale uitstraling van het complex. Een nieuw gevelontwerp is mogelijk gezien de zeer beperkte monumentale waarde, mits het gevelbeeld past bij de architectuurstijl en een vergelijkbaar hoogwaardige uitwerkingsniveau heeft. Terzijde merkt de commissie op dat de bestaande positie van de achtergevel het uitgangspunt is.

Terzijde vraagt de commissie aandacht voor de bijzondere bewoningsgeschiedenis van het pand. Naast de bestaande plaquette zou de nagedachtenis aan Etty Hillesum mogelijk ook op een andere wijze in het plan kunnen worden verbeeld.

Aandachtspunt
De commissie vraagt nadrukkelijk meer zorgvuldigheid en compleetheid in de aangeleverde stukken. Een omschrijving van de werkzaamheden is noodzakelijk.
In de overzichtstekening is aangegeven dat monumentenzorg akkoord is met een aantal wijzigingen. Dit is onjuist.